

Nr 173.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionsförbättring åt f. förrådsvaktmästaren J. A. Hammar; given Stockholms slott den 27 februari 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att förre förrådsvaktmästaren vid Västgöta regemente J. A. Hammar må från och med den 1 juni 1919 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 500 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 20 augusti 1919 angående grunder för pensionsförbättring för viss personal vid armén och utgå från anslag, som för beredande av sådan pensionsförbättring beviljats eller kan komma att beviljas.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

E. A. Nilson.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 27 februari 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Nilson, yttrade härefter:

»Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition till 1919 års lagtima riksdag (nr 276) därom gjorda framställning beviljade riksdagen medel för beredande av pensionsförbättring åt viss personal vid armén.

I enlighet med riksdagens beslut i ämnet fastställde Kungl. Maj:t genom kungörelse den 20 augusti 1919 (Svensk författningssamling nr 538) grunder för ifrågavarande pensionsförbättrings utgående.

Uti det av arméns och marinens avlöningssakkunniga den 14 februari 1919 i ämnet avgivna betänkande, som låg till grund för nyss-nämnda proposition, anförde de sakkunniga, bland annat, att det finnes vissa grupper tjänstinnehavare såväl bland den rent militära

som i synnerhet bland den civilmilitära personalen, vilka icke kunnat utan vidare inpassas i det av de sakkunniga i annat sammanhang föreslagna definitiva lönesystemet, varför redan i fråga om den tillfälliga löneförbättringen måst för dem meddelas särskilda, från de allmänna reglerna för löneförbättringens beräkande avvikande föreskrifter. Av samma skäl syntes det jämväl bliva nödvändigt att fastslå särskilda bestämmelser för beräkandet av den pensionsförbättring, som borde tillkomma dylik personal. Då emellertid inom vissa av här ifrågavarande personalkategorier, av vilka för övrigt några omfattade allenast en enda eller ett fåtal beställningshavare, någon avgång av personal, berättigad till pension, icke kunde beräknas äga rum under de närmaste åren, hade de sakkunniga ansett sig kunna tillsvidare i avvaktan på genomförandet av en definitiv löne- och pensionsreglering, lämna sådan personal å sido. Därest det under mellantiden i något undantagsfall skulle bliva nödvändigt att ordna pensionsförhållandena för en eller annan tjänstinnehavare tillhörande någon av ifrågavarande personalgrupper, syntes frågan därom lämpligen böra genom särskild framställning föreläggas riksdagen till avgörande.

I överensstämmelse med vad sålunda uttalats, ansågos särskilda föreskrifter för det dåvarande icke vara av nöden beträffande pensionsförbättring åt, bland andra, förrådsvaktmästare.

Uti en den 24 oktober 1919 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrift har förre förrådsvaktmästaren vid Västgöta regemente J. A. Hammar anhållit att komma i åtnjutande av pensionsförbättring med det belopp, som enligt förenämnda kungörelse den 20 augusti 1919 tillerkänts sergeant av första klassen.

Ansökning
av f. förråds-
vaktmästaren
J. A. Hammar.

Ansökningen har tillstyrkts av såväl chefen för Västgöta regemente som tjänstförrättande chefen för tredje arméfördelningen.

Yttranden av
militärmyndi-
gheterna.

Uti häröver den 19 november 1919 avgivet utlåtande har direktio-
nen över arméns pensionskassa anfört följande:

Yttrande av
direktionen
över arméns
pensions-
kassa.

Sökanden, som enligt hos direktionen förvarade handlingar vore född den 3 maj 1854, hade kommit i tjänst vid Västgöta regemente den 4 september 1872, utnämnts till vice korpral den 28 juni 1879, avlagt underofficersexamen under år 1880, befordrats till korpral den 5 juni 1883 och till distinktionskorpral den 25 juli 1892, placerats såsom förrådsvaktmästare vid regementet den 14 mars 1902 samt utnämnts till förrådsvaktmästare på stat den 31 december 1915. Sökan-

den, som den 3 maj 1919 beviljats avsked från innehavande förråds-vaktmästarbeställning med rätt från och med den 1 juni 1919 till pension och fyllnadspension å 900 kronor, och som vid sitt förenämnda avsked åtnjutit tillfällig löneförbättring å 525 kronor, hade icke av direktionen kunnat tillerkännas pensionsförbättring, enär i kungörelsen den 20 augusti 1919 angående pensionsförbättring till viss personal vid armén icke meddelats några bestämmelser i fråga om dylik förbättring till förrådsvaktmästare.

Då sökanden vid början av år 1919 räknat 3 år såsom förrådsvaktmästare på stat och redan år 1880 vunnit behörighet till underofficersbeställning samt därefter intill skedd utnämning till förrådsvaktmästare på stat innehaft beställning såsom underbefäl av manskap i över 32 år, syntes det direktionen med billighet och rättvisa förenligt, att han från och med den 1 juni 1919 erhöle den pensionsförbättring, som tillerkänts sergearter av första klassen med minst 12 års tjänstetid eller 1,010 kronor, och tillstyrkte direktionen därför bifall till den av förrådsvaktmästaren Hammar gjorda framställningen.

Yttrande av
arméns och
marinens av-
löningssak-
kunniga.

Arméns och marinens avlöningssakkunniga, vilka därefter anmodats yttra sig i ämnet, hava uti den 5 december 1919 avgivet utlåtande anfört följande:

I sitt den 14 februari 1919 avgivna betänkande och förslag rörande pensionsförbättring för viss personal vid armén och marinen hade de sakkunniga anfört, att inom vissa grupper tjänstinnehavare någon avgång av personal, berättigad till pension, icke kunde beräknas äga rum under de närmaste åren, varför de sakkunniga ansett sig kunna tillsvidare, i avvaktan på genomförandet av en definitiv löne- och pensionsreglering, lämna sådan personal åsido. De sakkunniga hade tillagt, att därest det under mellantiden i något undantagsfall skulle bliva nödvändigt att ordna pensionsförhållandena för en eller annan tjänstinnehavare, tillhörande någon av ifrågavarande personalgrupper, syntes frågan därom lämpligen böra genom särskild framställning föreläggas riksdagen till avgörande.

Bland den personal, beträffande vilken de sakkunniga sålunda, med stöd av från arméns pensionskassa inkomna uppgifter, ansett särskilda föreskrifter icke vara av nöden, hade även varit förrådsvaktmästarna vid infanteriets och trängens truppförband samt fortifikationen. På grund härav innehölle gällande kungörelse angående grunder för pensionsförbättring för viss personal vid armén, vilken i huvudsak överensstämde

med vad de sakkunniga i förenämnda betänkande föreslagit, ej heller några föreskrifter rörande pensionsförbättring åt förrådsvaktmästarna, och torde alltså, i enlighet med nyssberörda uttalande, framställning böra göras hos riksdagen om beredande av pensionsförbättring åt sökanden Hammar.

Förrådsvaktmästarna intoge i avlöningshänseende en särställning. De åtnjöte nämligen lön med samma belopp som sergeant av första klassen samt fri bostad eller hyresersättning med belopp, motsvarande sergeants inkvarterings- och servisbidrag, men uppbure dagavlöning med endast 50 öre eller samma belopp, som enligt stat utginge till furir, samt ersättning för ved, lyse m. m. med något lägre belopp än sergeant. Deras sammanlagda löneförmåner uppginge till 1,343 kronor 45 öre (å annan ort än Stockholm och Göteborg). Något ålderstillägg tillkomme icke dessa befattningshavare. Pension och fyllnadspension utginge med samma belopp som till sergeant av första klassen, eller tillhopa 900 kronor. Den tillfälliga löneförbättringen utgjorde 525 kronor oberoende av antalet tjänstår.

Då för dessa befattningshavare den nuvarande pensionen, som motsvarade lörens belopp, vore i förhållande till hela avlöningen vida större än för underofficerare, ansåge sig de sakkunniga icke kunna förorda, att pensionsförbättring utginge till förrådsvaktmästarna med samma belopp, som tillkomme den ena eller andra gruppen av underofficerare. De sakkunniga kunde alltså icke tillstyrka det av direktionen över arméns pensionskassa framställda förslaget, att sökanden, som den 3 maj 1919 beviljats avsked med rätt från och med den 1 juni 1919 till pension och fyllnadspension å 900 kronor, skulle tillerkännas pensionsförbättring med samma belopp, som tillkomme sergeant av första klassen med minst 12 års tjänstetid, eller 1,010 kronor. Ett bifall till detta förslag skulle för övrigt medföra, att sökanden skulle erhålla pension med tillhopa högre belopp, än som motsvarade hans sammanlagda avlöningsförmåner före avskedstagandet, den tillfälliga löneförbättringen däri inräknad.

Det torde därför bliva nödvändigt att följa ett annat tillvägagångssätt för pensionsförbättringens bestämmande i förevarande fall. Vid tillämpning av civila pensionslagens bestämmelser utgjorde den del av en tjänstinnehavares sammanlagda avlöning, som skulle beräknas såsom pensionsunderlag, i medeltal omkring 70 procent. Om man här använde samma beräkningsgrund, skulle pensionen för en förrådsvaktmästare komma att uppgå till omkring 1,300 kronor.

Emellertid torde i detta sammanhang böra beaktas, att förrådsvaktmästarna med hänsyn till vikten och omfattningen av deras arbete intoge en ställning, som torde vara fullt jämförlig med den, som innehades av förste vaktmästarna vid de centrala ämbetsverken m. fl. statsinstitutioner. Då dessa sistnämnda åtnjöte pension med i regel 1,400 kronor, syntes det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att jämväl förrådsvaktmästarnas sammanlagda pensionsförmåner uppbringades till samma belopp. Pensionsförbättringen skulle i sådant fall komma att utgöra 500 kronor, och syntes detta belopp kunna utgå oberoende av antalet tjänstår. Som förrådsvaktmästarna vid en definitiv löneroglering kunde med säkerhet antagas komma att erhålla betydligt förbättrade löneförmåner, torde hänsynen till en definitiv pensionsreglering för dessa tjänst innehavare icke utgöra hinder för att den nu ifrågavarande pensionsförbättringen bestämdes till 500 kronor.

På grund av vad sålunda anförts, hemställde de sakkunniga för sin del, att framställning måtte göras hos riksdagen om beviljande åt sökanden av pensionsförbättring till belopp av 500 kronor för år, att utgå från och med den 1 juni 1919.

Yttrande av
statskontoret.

På grund av vad arméns och marinens avlöningsakkunniga i ärendet anført, har statskontoret uti den 16 februari 1920 avgivet utlåtande förklarar sig anse intet vara att erinra mot beredande av pensionsförbättring åt sökanden till belopp av 500 kronor för år räknat; och har statskontoret alltså tillstyrkt bifall till ansökningen på sätt nämnda sakkunniga föreslagit.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till vad i ärendet sålunda förekommit, finner jag mig böra tillstyrka, att framställning göres hos riksdagen om beredande av någon pensionsförbättring åt förre förrådsvaktmästaren Hammar. Vid sådant förhållande och då det av avlöningssakkunniga föreslagna och av statskontoret tillstyrkta beloppet, 500 kronor, synes mig skäligt, får jag hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att förre förrådsvaktmästaren vid Västgöta regemente J. A. Hammar må från och med den 1 juni 1919 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 500 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 20 augusti 1919 angående grunder för pensionsförbättring för viss personal vid armén och utgå från anslag, som för beredande av sådan pensionsförbättring beviljats eller kan komma att beviljas.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik von Horn.
